

INTEGRA

Integrated community, probation and prison services radicalisation prevention approach

PARTNERS

Радикализация в затворите и пробационните служби: оценка на рискове и нужди

Росица Джекова, Програма Сигурност, ЦИД

13 ноември 2020, София

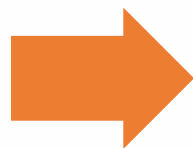
Цели на оценката

- Идентифициране на **нуждите на служителите** в затворите и пробационните служби и работещи с осъдени в общността (НПО), относно **противодействието** на радикализацията и насислствения екстремизъм.
- Оценка на **риска от радикализация и екстремизъм** в затворите и пробационните служби

ОСНОВНИ СЪПКИ

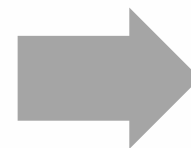
Методи

- Фокус групи
- Интервюта
- Анкети
служители в
затвори и
пробационни
служби, НПО
- Кабинетно
проучване

Национални доклади

- България
- Франция
- Гърция
- Италия
- Португалия

Интегрирана оценка

- Оценка на
рискове и
нужди
- Препоръки за
цялостен
модел за
превенция и
менторски
модел

INTEGRA

Рамка за оценка на риска от радикализация (затвори и пробация)

Основни фактори

- Брой лишени от свобода за престъпления от екстремистки характер (вкл. тероризъм)
- Брой лишени от свобода за други престъпления, оценени като рискови за радикализация

Институционална готовност

- Режим на изтърпяване на наказанията, вид наблюдение и оценка на риска
- Наличие на програми за превенция и рехабилитация
- Равнище на осведоменост сред служителите

Структурни и косвени фактори

- Условия в местата за лишаване от свобода, пренаселване, недостиг на персонал, подготовка на персонала, мерки за рехабилитация, грижа за религиозни нужди

Рискове от екстремизъм и радикализация: Обща картина на национално ниво

	Франция	Италия	Гърция	Португал ия	България
Религозен екстремизъм (джихадизъм)	Red	Orange	Yellow	Green	Yellow
Крайнодесен, сепаратистки, ултранационал.	Orange	Yellow	Orange	Yellow	Yellow
Крайноляв, анархизъм и др.	Yellow	Orange	Red	Green	Green

Оценка базирана на брой терористични атаки 2018 + арести според данни на Европол TE-SAT

INTEGRA

Осъдени за тероризъм или рискови лица (лишени от свобода и пробация, 2018-9)

	Франция	Италия	Гърция	България
Извършители на екстремистки деяния (лишени от свобода)	550	66	22*	4
Радикализирани или рискови извършители (лишени от свобода)	1336	478	n/a	n/a
Освободени лица под активно наблюдение за риск от радикализация	600	n/a	n/a	n/a
Рискови лица с наложена пробация	359	n/a	n/a	n/a

Осъдени за престъпления, свързани с екстремизъм в България

Религиозен екстремизъм

(пропаганда, подготовка за вкл. в бойни действия)

Алмохаммад Абдулхамид, Ал Абдалах Фади и Ал Фанди Ясим;
Кевин Бахли – незаконно преминаване на път към Сирия

Ахмед Муса и свързани лица - харизматичен лидер и духовен водач

Иван/Джон Захариев – за подготовка за включване в бойни действия в Сирия

Крайнодесен екстремизъм

(ксенофобски атаки, престъпл. от омраза)

Джоно Младенов, Момчил Милчов и Иво Тилков – убийството на Георги Димитров – Метин

Иван Николов - убийство на семейство роми

НО: подценяване на реалния брой извършители (латентност, регистрация като насилие с хулигански подбуди)

Риск от радикализация в затворите и пробационните служби в България

- Понастоящем рискът може да се определи като нисък-до-среден поради следните фактори:
  - Нисък риск от **ислямистка радикализация** в обществото и малък брой осъдени за свързани престъпления
  - **Крайнодесните прояви** са по-масови в обществото, но ограничени предпоставки за разпространение в затворите
  - Липса на затворнически банди организирани на расов, етнически и/или идеологически принцип, наблюдавани в други държави
- Въпреки това: **предпоставки за повишаване на риска**

Риск от радикализация в затворите и пробационните служби в България

- Растящ брой на затворници чужденци, вкл. осъдени за престъпления, свързани с тероризъм
- Подценяване на броя извършители на крайнодесни престъпления
- Неформални ислямистки лидери в затвора
- Недостаъчна грижа за религиозните нужди на осъдените
- Случаи на навлизане на потенциални пропагандни материали
- Нерегламентирано ползване на интернет
- Структурни проблеми (лоши условия, недостиг на персонал)

Управление на високорискови лишени от свобода - Франция

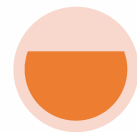
- Режимът за настаняването на затворниците се определя на база оценка на риска от радикализация – **480 лица** оценени за 2019 г.
- Многократни нападения над служители в затвора водят до обособяване на специални крила в затвори в цялата страна

НИСЪК

Сред общата популация на затвора

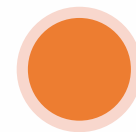
(80%)

СРЕДЕН

Концентрация в специални крила (quarters) за наблюдение и оценка

(10%)

ВИСОК

Пълна изолация

(10%)

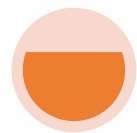
Управление на високорискови лишени от свобода - Италия

- **Систематично наблюдение и оценка на риска**, поставяне под различни режими със съответното ниво на сигурност според риска (3 групи – терористи, лидери, последователи)
- **66 лишени от свобода** за международен тероризъм: най-строг режим, отделни крила (High Security 2 Circuit)
- **478 лишени от свобода**, определени като рискови за радикализация

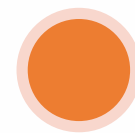
НИСЪК

142 уязвими, обект на по-задълбочена оценка

СРЕДЕН

102 симпатизанти на джихадистка идеология

ВИСОК

233 осъдени за тероризъм, вербовчици, проповедници

Мерки за рехабилитация и последващо наблюдение

Франция

- Строго индивидуализирано последващо наблюдение: супервизия или рехабилитация (RIVE програма с менторство - **21 лица за 2018 г.**)
- Службата за рехабилитация и пробация наблюдава **600 освободени рискови** лица

Италия

- Индивидуален [доброволен] план за рехабилитация след освобождаване
- Мерки и програми – без специален фокус върху екстремизъм и идеологически елементи

България, Португалия, Гърция

- Прилагат се общи мерки за рехабилитация в затворите и пробационните служби
- Роля на НПО в ресоциализацията на осъдени

Предизвикателства

- Липса на познания на **религиозни и културни специфики** сред персонала, езикова бариера (осъдени чужденци)
- Пропуски в задоволяването на **религиозните нужди** на затворниците (самопровъзгласили се имами)
- Превенция на навлизането на (потенциално) **екстремистки материали** в затворите, нерегламентиран достъп до **интернет и мобилни телефони**
- **Структурни проблеми:** лоши условия, пренаселване, недостиг на персонал и средства

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ НУЖДИ

- По-ефективни мерки за **наблюдение и охрана** на радикализирани осъдени (режими на настаняване в затворите)
- Специализирани **обучения за персонала** в затворите и пробацията
- Подобряване предлагането на **религиозна грижа**
- **Междуведомствено сътрудничество** и обмен на информация
- Ефективни инструменти за **оценка на риска**
- Мерки за **дерадикализация и реинтеграция** (напр. менторство) - таргетирани програми или в рамките на съществуващи
- Решаване на **структурни проблеми**, основно в затворите